

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců Mgr. Jana Passera a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce Č. V., zastoupeného JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou v Praze 1, Hybernská 9, proti žalované České správě sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 17. září 2002, čj. 43 Ca 32/2001 - 29, ve znění usnesení ze dne 4. 6. 2003, čj. 43 Ca 32/2001 – 40,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2002, čj. 43 Ca 32/2001 – 29 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 7. 2000, o přiznání starobního důchodu od 11. 1. 2000 ve výši 4480 Kč měsíčně.

V podané kasační stížnosti dovozuje stěžovatel důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítá, že nebylo provedeno řádně dokazování za účelem zjištění skutečného stavu věci, čehož se v řízení svými návrhy domáhal, nebylo mu však vyhověno. Stěžovatel pracoval jako výkonný umělec prokazatelně i v letech, která mu nebyla při výpočtu výše starobního důchodu zohledněna. Stěžovatel se domnívá, že soud převzal bez doplnění dokazování názor žalované, čímž došlo k nesprávnému posouzení právní otázky soudem. Umělecké agentury byly v osmdesátých letech minulého století ze zákona povinny odvádět platby na sociální zabezpečení a činily tak, potvrzení finančního úřadu o dani za uměleckou a literární činnost nelze považovat za dostačující důkaz. Stěžovatel předpokládá, že za socialismu si kulturní organizace nemohly dovolit nezaplátit povinné odvody, stěžovateli byl z každého honoráře z kulturní akce takový poplatek srážen ze mzdy, což prokazují zachovalé smlouvy mezi stěžovatelem a P.

Pokud jemu sražené částky nebyly na účet žalované poukázány, pak by neměl nést případné negativní následky on. K závažnému pochybení došlo, když mu nebyla za roky 1985, 1986, 1988 a 1989 započítána do starobního důchodu alespoň částka, která by odpovídala určitému příjmovému stupni dle vyhl. č. 128/1975 Sb., a to alespoň do doby, kdy budou získány další doklady týkající se jeho nároku na starobní důchod. Stěžovatel nese následky chyby institucí, neboť nemůže v současné době z důvodu zániku příslušných organizací svůj nárok prokázat.

Krajský soud v Praze neměl dle názoru stěžovatele dostatek důvodů ke svému rozhodnutí a nevyčerpal všechny možnosti ke zjištění vzniku pracovního zařazení, vyplacených odměn za výše uvedené roky a částek srážených na sociální zabezpečení stěžovatele. Soud si neopatřil a neprovedl stěžovatelem navržené důkazy, z čehož vyplývá nedostatek důvodů pro rozhodnutí. Pokud potřebné dokumenty nepředložily tuzemské organizace, bylo je možno vyžádat od zahraničních partnerů P., který uzavíral smlouvy týkající se umělecké produkce stěžovatele v zahraničí, a dále od Krajského podniku pro koncerty a estrády. Zřizovatelem obou jmenovaných organizací bylo Ministerstvo kultury, kde by mohly být archivovány některé doklady potřebné pro výpočet důchodu stěžovatele. U Ministerstva zahraniční by měl být evidován stěžovatelův služební cestovní pas, který mu byl vydán v souvislosti s realizací zahraničních kulturních akcí. Soud ani žalovaná se však zjišťováním podstatných skutečností nezabývaly. Na základě uvedených skutečností stěžovatel žádá zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti sdělila, že k rozsudku krajského soudu nemá výhrady, považuje ho za správný, proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Ze soudního spisu krajského soudu a správního spisu žalované vyplývají následující, pro věc rozhodné, skutečnosti:

Dne 17. 1. 2000 požádal stěžovatel u Okresní správy sociálního zabezpečení v Benešově (dále jen „OSSZ“) o starobní důchod. Do přehledu o činnostech v žádosti uvedl, že od roku 1965 do 1990 vykonával svobodné povolání. Dle evidenčních listů měl stěžovatel za tuto činnost každoroční příjem, od roku 1974 do 1984 činil hrubý výdělek vždy 5000 Kč, u let 1985, 1986, 1988 a 1989 je poznámka „nedoloženo“. A. P. B., a. s., v potvrzení ze dne 15. 2. 2000 uvedla přesné termíny, ve kterých pro stěžovatele zprostředkovala zahraniční angažmá, mimo jiné v červnu 1985, v únoru, dubnu, září, říjnu, listopadu, prosinci roku 1986, v dubnu, červenci a srpnu 1988 a v červnu a červenci 1989. Finanční úřad pro Prahu 1 sdělil, že za rok 1986, 1988 a 1989 nebyly dle daňové evidence stěžovateli vyúčtovány příjmy z literární a umělecké činnosti. Stěžovatel byl ze strany OSSZ vyzýván, aby si nechal potvrdit příjmy za uvedené roky u Č. h. f., jinak mu nebudou při výpočtu důchodu započítány.

Žalovaná vydala dne 17. 7. 2000 rozhodnutí, kterým stěžovateli přiznala od 11. 1. 2000 starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). V odůvodnění výpočtu je poznámka, že dobu evidence v letech 1985, 1986, 1988 a 1989 žalovaná nehodnotila, neboť stěžovatel nebyl pojištěn.

Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí podal odvolání ke krajskému soudu v souladu s částí pátou hlavou třetí občanského soudního řádu ve znění platném do 31. 12. 2002, ve kterém odkázal na vysoké honoráře ze svobodného povolání, ze kterých byly automaticky strhávány částky na pojištění. Honoráře mu byly vypláceny Krajským podnikem pro koncerty a estrády a P.. Doklady o spolupráci s uvedenými organizacemi i v předmětných letech byly dodány OSSZ.

Krajský soud rozhodnutí žalované potvrdil. V odůvodnění odkázal na § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, dle kterého se za dobu pojištění považují též doby zaměstnání získané před 1. 1. 1996 podle předpisů platných před tímto dnem. Těmito předpisy byly v případě stěžovatele zákon č. 121/1975 Sb. a vyhláška č. 128/1975 Sb., dle nichž byli důchodového zabezpečení účastni mimo jiné také výkonní umělci, kteří podle vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců vykonávali svou činnost jako povolání tvořící hlavní zdroj příjmu, avšak nikoliv v pracovním poměru, pokud nebyli účastni z jiného důvodu důchodového zabezpečení a nepoživali některý z vyjmenovaných důchodů. Jednalo se o tzv. „povinné zabezpečení“, které vzniklo dnem, jímž podle vyjádření spolupůsobící organizace začal umělec současně vykonávat svou činnost a zanikalo dnem, kterým podle vyjádření této organizace uvedená činnost skončila. Povinně zabezpečovaní umělci se zařazovali do příjmových stupňů podle výše ročního příjmu plynoucího z jeho činnosti. Za roční příjem se považoval hrubý příjem z umělecké činnosti podrobený dani za kalendářní rok, snížený o skutečné režijní náklady spojené s výkonem této činnosti. Jednalo se o 11 příjmových stupňů, určených pevnými měsíčními částkami, nejvyšší příjmový stupeň 5000 Kč odpovídal ročnímu příjmu nad 59 400 Kč. Krajský soud uvedl, že vyhodnotil údaje zjištěné ze správního spisu a dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal účast na důchodovém pojištění v letech 1985, 1986, 1988 a 1989 ani výši příjmů v tomto období, které by zakládaly nárok na povinné zabezpečení umělců. Při výpočtu starobního důchodu k těmto sporným obdobím nemohlo být přihlédnuto.

Nezažurnalizovanou součástí soudního spisu jsou kopie celkem 11 smluv uzavřených mezi Č. u. a. P. v Praze a stěžovatelem v průběhu let 1984 – 1989, na základě kterých se stěžovatel zavazoval vystoupit v zahraničí (v Polsku), vždy se jednalo o několik vystoupení, za každé byl sjednán honorář, jehož výše je vyjádřena v zahraniční měně. Na kopiích není uvedeno, kdo a kdy je do spisu založil, nevyplývá to ani z údajů v soudním spisu. V protokolu o jednání ze dne 12. 6. 2001 na č. l. 14 je uvedeno, že stěžovatel předložil soudu smlouvu s P. ze dne 10. 9. 1986 a 29. 6. 1989.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uvádí a podle obsahu podání též skutečně uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze podat kasační stížnost z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem,

že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Pokud stěžovatel dovozuje nesprávné posouzení právní otázky z důvodu, že důkazní řízení zůstalo neúplné a nebylo doplněno, pak tuto námitku nelze označit za důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení), ale obsahově odpovídá důvodu uvedenému v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., který je kasační stížností rovněž uplatněn. Stěžovatel tedy ve svém konkrétním případě uplatňuje jednak důvod, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, jednak důvod, že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tyto důvodně vytýkané vady měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Krajský soud i žalovaná jakožto správní orgán vycházely při svém rozhodnutí ze skutečností, že stěžovatel nebyl účasten důchodového pojištění v letech 1985, 1986, 1988 a 1989. Pro posouzení, zda ze strany žalované byl zjištěn dostatečným způsobem skutečný stav věci, je nutno shrnout rámec právní úpravy účasti výkonných umělců na důchodovém pojištění v předmětných letech.

Dle zákona č. 129/1975 Sb., účinného do 30. 9. 1988, rozhodovaly o dávkách důchodového zabezpečení, pokud nebylo stanoveno jinak, národní výbory (§ 1 odst. 1 písm. c/ ve spojení s § 4 odst. 1 zák. č. 129/1975), jakožto orgány sociálního zabezpečení. Dle § 8 odst. 1 písm. a) bod 4 citovaného zákona rozhodoval o vzniku a zániku sociálního zabezpečení výkonných umělců okresní národní výbor. Výkonní umělci byli účastni důchodového zabezpečení na základě § 3 písm. f) zákona č. 121/1975 Sb. Jejich důchodové zabezpečení bylo upraveno blíže prováděcí vyhláškou č. 128/1975 Sb. v § 72 a následujících ustanoveních. V souladu s § 73 odst. 1 této vyhlášky byli účastni důchodového zabezpečení umělci, kteří podle vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců vykonávali svou činnost jako povolání tvořící trvalý a hlavní zdroj příjmů, avšak nikoliv v pracovním poměru, nebyli z jiného důvodu účastni důchodového zabezpečení a nepožívali žádný ze zde uvedených důchodů. Organizací spolupůsobící při provádění zabezpečení hudebníků byla dle § 84 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 128/1975 Sb. organizace oprávněná ke zprostředkování jejich činnosti. Povinné zabezpečení umělce vzniklo v den, kterým podle vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělec začal soustavně vykonávat svou činnost, zaniklo v den, kterým podle vyjádření této organizace uvedená činnost skončila. Uvedená organizace měla za úkol sledovat činnost umělců a podávat vyjádření o tom, kteří umělci vykonávají svou činnost tak, že jsou účastni důchodového zabezpečení, o počátku a konci jejich činnosti pro vznik a zánik zabezpečení, o výši příjmu umělců (§ 84 odst. 2 vyhlášky č. 128/1975 Sb.), přihlášky k zabezpečení a odhlášky se příslušnému národnímu výboru podávaly prostřednictvím této organizace. Povinnost organizací vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení byla stanovena § 111 zákona č. 121/1975 Sb., upřesněna § 151 prováděcí vyhlášky č. 128/1975 Sb., u výkonných umělců měl povinnost vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení příslušný národní výbor jeho bydliště. Národní

výbor byl povinen zaznamenávat údaje o okolnostech rozhodných pro nárok a dávky důchodového zabezpečení, pro jejich výši a výplatu, v evidenci pracujících, zpravidla na mzdových listech. Národní výbor jakožto organizace povinná ve výše uvedeném smyslu § 151 cit. vyhlášky a zároveň jako orgán sociálního zabezpečení byl povinen vést evidenční list (§ 155 vyhlášky), do něho zapsat každý kalendářní rok mimo jiné hrubý výdělek.

Od 1. 10. 1988 se stal účinný nový zákon o sociálním zabezpečení č. 100/1988 Sb. a zároveň i nový zákon o působnosti orgánů v sociálním zabezpečení č. 114/1988 Sb. Zákon č. 100/1988 Sb. upravuje povinnosti organizací při vedení evidence pro účely sociálního zabezpečení na stejném principu jako výše uvedený zákon č. 121/1975 Sb., tj. příslušná organizace byla povinná vést evidenční list a zaznamenávat do něho údaje podstatné pro stanovení budoucího nároku na dávku sociálního zabezpečení. Zákon č. 114/1988 Sb. v § 1 odst. 1 změnil výčet orgánů sociálního zabezpečení a stanovil jimi Ministerstvo práce a sociálních věcí, Českou správu sociálního zabezpečení, okresní správy sociálního zabezpečení, okresní úřady, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti v určených věcech. Okresní správy sociálního zabezpečení byly zřízeny pro obvody shodné s územními obvody okresních úřadů (§ 4 zákona č. 114/1988 Sb.), jejich působnost byla vymezena § 8 citovaného zákona. Účast na důchodovém pojištění výkonných umělců byla podrobně upravena § 61–63 prováděcí vyhlášky č. 149/1988 Sb., i dle této nové úpravy spolupůsobily při provádění zabezpečení hudebníků organizace oprávněné ke zprostředkování jejich činnosti. Tyto organizace měly sledovat činnost umělců a poskytovat národnímu výboru, který rozhodoval o zabezpečení umělců, podklady a informace potřebné pro provádění zabezpečení (§ 63 odst. 2 zák. č. 149/1988 Sb.).

Stěžovatel nesouhlasil s odůvodněním žalované, že neprokázal účast na důchodovém pojištění v letech 1985, 1986, 1988 a 1989, poukazoval na skutečnost, že v uvedených letech nebyl zodpovědným za evidenci údajů pro důchodové pojištění, jeho příjmy za toto období byly povinně kráceny o částku, která měla být organizací odváděna na sociální pojištění.

Žalovaná byla na základě zjištěných skutečností v průběhu správního řízení povinna posoudit, zda stěžovatel byl v letech 1985, 1986, 1988 a 1989 účasten důchodového pojištění. Vzhledem k novele příslušných zákonů o sociálním zabezpečení k 1. 10. 1988 bylo nutno posoudit účast na pojištění za roky 1985 a 1986, část roku 1988 do 30. 9. dle zákona č. 121/1975 Sb., za zbývající období roku 1988 a 1989 pak dle zákona 100/1988 Sb. Dle obou právních úprav byli výkonní umělci účastni důchodového pojištění, pokud vykonávali svou činnost jako povolání tvořící trvalý a hlavní zdroj příjmů, avšak nikoliv v pracovním poměru. Právní úprava platná do 30. 9. 1975 dále vyžadovala, aby umělci nebyli z jiného důvodu účastni důchodového pojištění a nepožívali důchod starobní, invalidní, důchod za výsluhu let ani osobní důchod. Dle § 6 odst. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Sb. účinného od 1. 10. 1988 a § 61 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 149/1988 Sb. by stěžovatel byl v příslušné části roku 1988 a v roce 1989 rovněž účasten důchodového pojištění, pokud by k výše uvedené podmínce soustavného výkonu umělecké činnosti jakožto trvalého zdroje příjmu, nikoliv v pracovním poměru, jeho příjem za předchozí

kalendářním rok daného období činil nejméně 12 000 Kč. Ke dni rozhodnutí byla pravomoc rozhodovat o sporných případech vzniku a zániku důchodového pojištění svěřena dle § 6 odst. 1 písm. a) bod 1 zák. č. 582/1991 Sb. okresní správě sociálního zabezpečení.

Agentura P. potvrdila, že v uvedených letech stěžovatel vykonával uměleckou činnost v podobném rozsahu, jako v jiných letech, kdy o účasti na pojištění není pochyb, splnění dalších podmínek nebylo sporné. Z uvedeného vyplývá, že na základě tohoto potvrzení, které stěžovatel předložil žalované před vydáním rozhodnutí, byly v řízení zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že stěžovatel mohl být dle § 3 písm. c) zákona č. 121/1975 Sb., za použití § 73 odst. 1 vyhlášky č. 128/1975 Sb., v letech 1985, 1986 a od 1. 1. do 30. 9. 1988 účasten důchodového pojištění jakožto výkonný umělec. Z rozhodnutí žalované o starobním důchodu ani ze správního spisu však není zřejmé, jakým způsobem se s těmito skutečnostmi vypořádala, z jakých důvodů se rozhodla k nim nepřihlédnout, neboť v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná pouze konstatuje, že doba let 1985, 1986, 1988 a 1989 nebyla hodnocena, protože stěžovatel nebyl pojištěn, v žalobním řízení k tomuto závěru doplnila, že dle údajů v evidenčních listech důchodového pojištění nebyly doloženy příjmy stěžovatele z literární a umělecké činnosti v dotyčných letech, nebylo tak prokázáno jeho důchodové pojištění. Takové hodnocení důkazů a následné odůvodnění považuje Nejvyšší správní soud za nedostatečné, neboť z něho nevyplývá, kdo byl dle názoru žalované povinen příjmy stěžovatele za uvedené roky orgánu sociálního zabezpečení nahlásit a měl být proto vyzván ke splnění povinnosti, a dále, zda pouze z nedoložení příjmů za dané období lze dle příslušných právních předpisů dovést, že stěžovatel nebyl účasten důchodového pojištění a jakým způsobem bylo naloženo s důkazy prokazujícími opak.

Žalovaná v řízení o přiznání dávky důchodového pojištění postupuje dle zákona č. 582/1991 Sb., a to části šesté hlavy druhé a páté toho zákona, dále v souladu s § 108 citovaného zákona pro toto řízení podpůrně platí i obecné předpisy o správní řízení, zejména tedy zákon č. 71/1967 Sb. (dále jen „správní řád“). Zákon č. 582/1991 Sb. obsahuje pro řízení o důchodovém pojištění pouze fragmentární úpravu dokazování omezenou na výčet povinných důkazů u určitých dob pojištění v § 85 a na výčet důkazních prostředků v ustanovení § 84 tohoto zákona. Tato ustanovení nestanoví pro prokazování účasti na důchodovém pojištění povinný důkaz, správní orgán je tedy při řešení otázky sporné doby pojištění nucen subsidiárně použít a dodržet ustanovení správního řádu. Obecně lze shrnout, že v rámci rozhodovací činnosti je správní orgán povinen shromáždit podklady k dostatečně spolehlivému zjištění skutkového stavu, přičemž je oprávněn vyzvat účastníka k součinnosti a vyvozovat případné negativní důsledky v případě jeho pasivity, stále však za dostatečné zjištění skutečného stavu věci zůstává zodpovědným dle § 3 odst. 4, § 32 správního řádu. Takto shromážděné důkazy správní orgán hodnotí podle své úvahy, každý jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti (§ 34 odst. 5 správního řádu). Hodnocení důkazů je jednou ze stěžejních fází správního řízení, jehož průběh a výsledek musí být účastníkům řízení znám. Tento názor je vyjádřen i poměrně jednotnou judikaturou soudů, např. rozhodnutím Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 139/94: *Správní orgán může přistoupit k hodnocení důkazů teprve po vyčerpání možnosti odstranit existující rozpory v důkazech, pokud se rozpory nepodaří odstranit, je nezbytné, aby správní orgán v odůvodnění rozhodnutí*

vyložil, v čem rozpor spočíval, co bylo učiněno pro jeho odstranění, z jakých důvodů jej nebylo možno odstranit, ke kterým důkazům se při svém hodnocení přichýlil, které odmítl a proč. Pokud se správní orgán bez řádného odůvodnění přikloní ke skupině důkazů, které podporují jedno skutkové zjištění a pomine důkazy, ze kterých vyplývá opak, vybočuje tím ze zákonných mezí pro hodnocení důkazů.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že žalovaná při zjišťování skutečného stavu věci a zejména při hodnocení důkazů porušila ustanovení o řízení natolik závažným způsobem, že vydané rozhodnutí se stalo nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, přičemž tyto vady řízení stěžovatel v řízení před soudem důvodně vytýkal.

Stěžovatel namítal nedostatečnost hodnocení důkazů i ze strany krajského soudu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval skutečnosti zpochybňující účast na důchodovém pojištění stěžovatele v daných letech (v evidenčním listu stěžovatele nebylo období uvedených let započteno jako doba pojištění, neboť nebyly předloženy doklady o jeho příjmech, ze sdělení Finančního úřadu v Praze 1 je patrné, že u stěžovatele v tomto období nebyly žádné příjmy vyúčtovány), připustil i existenci potvrzení agentury P. svědčící ve prospěch tvrzení žalobce. Po konstataování těchto důkazů soud vyslovil závěr, že stěžovatel neprokázal účast na důchodovém pojištění za výše uvedená období, ani výši dosažených příjmů. Takovýto postup při hodnocení důkazů však jednoznačně odporuje § 77 odst. 2 s. ř. s. a činí rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelným.

Právem účastníka řízení je předkládat na podporu svých tvrzení důkazy, tomuto právu odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích rozhodnout, ale také ve svém rozhodnutí odůvodnit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl a pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal. Soud je oprávněn posoudit, jaké důkazy v řízení provede a jakým způsobem vyhodnotí případný rozpor mezi jednotlivými důkazy. Je však jeho povinností odůvodnit, jakým způsobem důkazy hodnotil, proč některé z nich odmítá či je pokládá za nevěrohodné (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). Jestliže tak soud neučiní, poruší tím nejen obecné procesní předpisy, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté Listiny základních práv a svobod, v důsledku toho i v rozporu s článkem 95 odst. 1 Ústavy ČR (z nálezů Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 61/94 a sp. zn. III. ÚS 150/93). Z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakým způsobem provedl hodnocení důkazů, jak se vypořádal s důkazy, které jednoznačně podporovaly argumentaci stěžovatele, dále není zcela jednoznačné, jakou podmínku stanovenou hmotněprávním předpisem pro účast na důchodovém pojištění považoval za nesplněnou.

Krajský soud citoval právní úpravu důchodového pojištění umělců (opomenul pouze úpravu platnou pro období od 1. 10. 1988 a pro rok 1989). Z tohoto výčtu je zřejmé, jaké podmínky musel výkonný umělec v daném období splnit, aby byl účasten důchodového pojištění, z odůvodnění krajského soudu naopak nelze dovodit, jakou ze zákonem stanovených podmínek považoval za nesplněnou. Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že roky 1985, 1986, 1988 a 1989 nejsou vedeny v evidenčním listu jako doby pojištění, a dále, že ani finanční úřad nemá za dané období evidovány příjmy stěžovatele. Tyto skutečnosti samy o sobě nejsou uvedeny v ustanovení zákona jako podmínky účasti na důchodovém pojištění umělců. Ustanovení § 85 zákona č. 582/1991 Sb. stanoví, jakým způsobem se obligatorně prokazují

některé doby v řízení ve věcech důchodového pojištění, přičemž zde není uvedeno, že dobu pojištění pro přiznání starobního důchodu je možno prokázat pouze záznamem na evidenčním listu. Chybějící záznam v evidenčním listu je nutno je proto chápat jako důkaz zpochybňující dobu pojištění, komplikující konečné rozhodnutí, nevylučující však prokázání doby pojištění jiným způsobem. Stejnou důkazní hodnotu má i vyjádření finančního úřadu. Zákonná úprava, kterou krajský soud citoval v odůvodnění rozhodnutí, tedy nedává možnost spojit pouhou existenci uvedených důkazů se závěrem, že nebyla prokázána účast stěžovatele na důchodovém pojištění.

Stěžovatel v žalobním i správním řízení předkládal důkazy pro své tvrzení, že v daných letech vykonával uměleckou činnost a měl z ní příjmy. Vzhledem k poměrně jednoznačné právní úpravě sociálního zabezpečení i praxi před listopadem 1989, kdy předkládání údajů pro evidenci důchodového pojištění i plateb pojistného nebylo až na výjimky povinností pojištěnců, nýbrž různých zákonem určených organizací, jsou tvrzení stěžovatele i jím předkládané důkazy závažné, vyžadující pečlivé zhodnocení ve vzájemném kontextu s příslušnou právní úpravou a ostatními zjištěnými skutečnostmi. Jak je uvedeno výše, krajský soud pro svůj závěr však neuvedl jiné skutečnosti než existenci dvou výše citovaných důkazů, proto je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, námitka stěžovatele obsahově podřaditelná pod důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je proto důvodná.

Nejvyšší správní soud proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. rozhodnutí Krajského soudu v Praze zrušil, aniž by bylo možno pro nepřezkoumatelnost rozhodnutí zkoumat důvodnost dalších stěžovatelem uplatněných námitek, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. května 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu